

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katoli. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenjskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 33.

V Ljubljani, v ponedeljek 10. februarja 1896.

Letnik XXIV.

VABILO

k

občnemu zboru

katolič. politič. društva v Ljubljani,

ki se boče vršil

v nedeljo dne 1. marca ob 1/2 6. uri zvečer

v prostorih „Katoliškega doma“

na Turjaškem trgu št. 1.

Vapored:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Volitev dveh verifikatorjev.
5. Volitev novega odbora.
6. Slučajni samostalni predlogi.

Opomba: Po § 9. društvenih pravil mora se vsak poseben nasvet ali samostalni predlog 14 dni prej pismeno naznaniti odboru.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Deželni zbor Kranjski.

(Sobotna popoldanska seja.)

Deželnemu zboru predseduje deželni glavar Detela, vlado zastopa deželni predsednik baron Hein.

Zapisnikar prebere načrt zakona, katerega je predložil poslanec Pfeifer in tovariši zaradi pol dnevnega pouka v ljudskih šolah.

Poslanec dr. Papež poroča o prošnji posestnikov iz Nove Vasi pri Lescah za odpomoč glede

uporabljevanja vode hudournika Zgoša. Izroči se ta prošnja Ivana Gogole in sodrugov deželnemu odboru z naročilom, da jo izroči deželni vladni v uradno izposlovanje.

O točki 5. letnega poročila: „Občinske stvari“ poroča poslanec Jelovšek glede šolskih naklad, občinskih taks, pasjega davka, občinske doklade na žganje, domovinskega zakona itd.

O prošnji žebljarske zadruga v Kropi za brezobrestno posojilo poroča obširno poslanec Murnik. Sklene se vzeti za 4000 gld. zadrugnih deležev.

Poslanec Ažman: Toplim besedam, s katerimi je poročevalec gospod Murnik v imenu finančnega odseka priporočal prošnjo kroparske zadruga, nimam kaj dodati. Gospod poročevalec je namreč kroparske težavne razmere prav živo in resnično narisal. Kot zastopnika gorenjskega okraja in kot kroparskega rejaka me sili hvaležnost, da se vsem prizadetim krogom najtopleje zahvaljujem za naklonjenost, katero kažejo Kropi nasproti in njeni žebljarski zadrugi: v prvi vrsti visoki deželni vladni, ki jim je izposlovala naročila od državnega ministerstva, potem kranjski hranilnici, ki jim je že večkrat priskočila, posebno pa še gospodu poročevalcu, ki se je veliko trudil, da je poklicane kroge opozoril na silno stisko, v kateri se kroparski trg nahaja in kateri ima največ zaslug, da se je ustanovila žebljarska zadruga. Glavna naloga je zdaj ta, da se zadruga ohrani in s tem delo preskrbi Kroparjem, zakaj če zadruga pade, ne bo lahko mogoče, jo zopet obuditi. Zeleti je le, da se zadruga oklenejo tudi tisti, ki ji zdaj nasproti stojé, posebno Kamnogoričani, ker le v zjedinenju je moč. Naj bo torej Kropa in nje zadruga posebno priporočena visoki zbornici!

O samostalnem predlogu poslanca Lenarčiča in tovarišev glede pospeševanja industrije poroča poslanec Luckmann; v imenu trgovske zbornice izjavlja poslanec Perdian, da bo imenovana zbornica drage volje podpirala osnovo takega urada. Po

našem mnenju je to tudi naloga trgovske zbornice. Predlog se izroči deželnemu odboru.

O prošnji občine Št. Vid in Podraga glede podpore za napravo dveh kalov na Nanosu poroča poslanec dr. Papež.

To prošnjo je toplo priporočal poslanec Lavrenčič ter popisoval, koliko težav imajo ondotni prebivalci zaradi pomanjkanja vode na Nanosu. Težko je popisati, koliko žeje vsled tega trpé ljudje in živina, ki morajo od ranega jutra do poznega večera čakati na vodo. Obžaluje pa govornik, da je v to svrhu določena tako majhna podpora, ker bodo prebivalci morali preveč svojega prispevati, zato želi, naj bi deželni odbor perečo stvar oskrbel nujno brez nepotrebnih stroškov za načrte, ker ljudje najboljše vedó, kako napraviti kale, in brez težjega obremenjenja tamošnjih prebivalcev.

Posl. dr. Papež poroča o prošnji občine Hrenovice glede podpore za napravo vodovoda v podobčinah Bukovje in Gorenje, ki se izroči deželnemu odboru.

O prošnji odbora za upravo vaškega premoženja v Št. Vidu pri Zatičini glede podpore za vodovod poroča posl. dr. Papež.

To prošnjo je podpiral posl. Košak z nastopnimi besedami:

Gosp. poročevalec o prošnji občine Št. Vid na Dolenjskem nasvetuje, da se ta prošnja odstopi dež. odboru v uvaževanje in rešitev. Bodi tudi meni dovoljeno, to prošnjo kar najtopleje priporočati, ker ravna se, da si ta obširna vas s 93 hišami in 600 prebivalci preskrbi zdravo vodo, katere ji sedaj tako zelo pomanjkuje. Prav zaradi nezdrave vode nastajajo tako pogostoma razne nalezljive bolezni v tej vasi, omenjam pogostoma nastopajoče griže, davice, tifusa, kar pa tudi ni čuda, vsaj ljudstvo ima na razpolago le vodo, ki prihaja v vas, ko se je pretekala skozi ozemlje, na katerem je pokopališče te obširne, več tisoč duš broječe fare.

LISTEK

Oglarjev sin.

(Slika iz oglarskega življenja.)

II.

„Kaj ti mari, če molči
Stari znanec tvoj?
Srčen bodi, ptiček, ti,
In veselo poj!“

S. Gregorčič.

Tine je krepko zavihtel lopato na rame in odšel. Lepo je bilo videti orjaškega gozdnega sina korakajočega čilo in lahko po mehki stezi, ki nam ga je kmalu skrila v gosto temino košatega bukovja. Do domače bajte imel je Tine skoro poldrugo uro hodá, zato se je pa podviral.

Slavčki žvrgoleli so mu nad glavo, kakor bi hoteli voščiti dobro jutro staremu, zaupnemu znanecu. Urne veverice smukale so nad njim od veje do veje, od drevesa do drevesa. Tu pa tam švignila je čez stezo tudi vitkonoga srna.

A do vsega tega ni bilo Tinetu nič. — In kako tudi? — Saj mu je bila to vsakdanja družba. K temu rojilo mu je še tedaj toliko drugih, po večni novih misli po glavi, da se ni nikakor čuditi, ako se je tako malo zmenil za svoje stare znanee. Saj

je človeku vže prirojeno, da zapre svetu oči in ušesa, ko ima posebna opravila sam v svoji notranjosti.

Prišel je vže blizu razpotja, kjer se križa glavna cesta s stransko, po kateri je šel on, kar zapazi na glavni stezi kravo s teličkom. Za njo pa je stopala mlada, morda osemnajstletna deklica. V levici držala je šopek jagod, v desnici pa tanko leskovo šibico. Hoja jej je bila lahka liki srni, pogled brezskrben, miren, a živ kakor človeku, ki je čist pred Bogom in ljudmi in prav zato vesel življenja. Navadna, priprosta, a čedna obleka je lepo prijala bolj vitki, nego krepki rasti mladenke.

A, kaj je s Tineto? — Kakor pribit stoji na stezi, oko mu zre nepremično proti strani, odkoder prihaja deklica. Srce mu polje naglo, kakor vzburkano jezero, kri mu sili v lica, život se mu trese, kakor listič v vetru.

Ko je imela iti deklica tikoma mimo njega in bi ga bila najbrž opazila, smuknil je Tine kakor blisk za visoko, z bršljinom prepreženo skalo in splezal od tam prav oprezno nanjo. Gosto vejevje prikrivalo ga je deklíčevim očem. — Pa je vže smola, da preži vedno tik sreče tudi nesreča! — Stojedemu tako na kraji skale odkruši se (mu) kamen pod nogami in, predno je vedel kaj in kako, zdrčal je z velikim šumom in polomom globoko doli v gr-

movje. Še je slišal, kako je deklica, začuvša za seboj šum, plaho vzkliknila in jela hitreje poganjati kravo. Slednjič je vtihnil njen glas v daljini.

Tine je pa mej tem premišljeval svojo žalostno usodo pod skalo in hvalil Boga in vse svetnike, ki so postavili predenj ono grmovje, da ni videla deklica njegove sramote in nerodnosti.

Dolgo si ni upal prilezti Tine iz svojega skrovišča, dasi je vedel, da je deklica vže daleč proč od njega in da ga ne more več opaziti. — Toda, Tine, zakaj se toliko ujeđaš radi tega dekleta? — Kaj bi bilo neki, tudi če bi te bila videla? — Lahko je govoriti vam, ki ne veste, kdo je, pri meni pa je malo drugače, ker vem, da je — Grudnova Anica.

Tine je stopal naprej po gozdu, a ni vedel, da stopa, gledal je pred se, a ni videl, poslušal je, a ni slišal. Zastonj so mu peli ptički, zastonj mu je poljubljalo jarko solnce se svojimi prvimi žarki ogorela lica, zastonj so se lesketali njemu rosní biseri na cvetkah: Tineta ni bilo doma, — njegov duh je romal po deveti deželi.

Slednjič se je vendar vzdramil, pomaknil klobuk višje na glavo, se nevoljno otresel, kakor bi se hotel iznebiti misli, v katere je nevedé zašel in dejal precej glasno sam pri sebi: „Mene ni stvaril Bog zato, pa me ni! — Proč take misli! — Ženil se

Potrebne preiskave izvršil je strokovnjak v vodni tehniki gosp. Putick in vis. deželni odbor našel bo v tem spisu dovolj dokazov, kako zelo opravičena je ta prošnja in kolika dobrota bo za ondotno ljudstvo, ako se izvrši ta vodovod. Prosim kot poslanec tega okraja, da vis. deželni odbor z vso blagohotnostjo reši nalog vis. zbornice in če le mogoče, v prihodnjem zasedanju stavi že dotične načrte in predloge v konečno obravnavo.

O predlogu poslanca Modica glede vodovoda za Cirknico poroča posl. Povše; to zadevo priporoča poslanec Modic, naj deželni odbor zanesljivo izvrši tekom tega leta vse potrebne poizvedbe, tako da bo mogoča v prih. zasedanju konečna rešitev tega prepotrebnega vprašanja.

O prošnji posestnikov iz Studenca za izločitev kat. občine Bučke iz občine Studenec poroča posl. Jelovšek ter predlaga, naj deželni odbor vse potrebno ukrene, da kaj gotovega predloži deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju.

O prošnji posestnikov v Jevnici pri Kresnicah, naj bi južna železnica dala iztrebljevati podrovo, da se bo jevnjski potok prosto odtekal, poroča poslanec Povše. Prošnja se izroči dež. odboru, da izposluje pri vladi, da takoj odredi inženirja, ki naj pregleda na licu mesta dotične razmere in ako se prepriča o resnici dejanskih razmer, da prisili južno železnico, naj nemudoma iztrebi podrovo pod železničnim mostom in sploh da iztrebiti potok do izliva v Savo.

Posl. Lenarčič poroča o vlogi odbora kmetijske družbe glede lažje dobave soli za živino. Predlog se s priporočilom izroči dež. odboru.

O letnem poročilu glede agrarnih razmer poroča posl. dr. Tavčar.

Pri točki letnega proračuna: „Občila“, se je vnela živahna razprava glede železnic. Posl. dr. Tavčar in Schweiger sta priporočala, naj se pospeše dela za belokranjsko železnico, posl. Murnik je pojasnoval, da je dež. odbor storil v tem oziru svojo dolžnost, posl. Globočnik je govoril za železnico Divača - Loka, poslanec baron Schwegel splošno zato, da nameravana železnica gre skozi Kranjsko in posebe je opozoril na bohinjsko železnico ter stavljal posebno resolucijo v tem smislu.

Po predlogu dr. Tavčarjevem sta se resoluciji upravnega odseka in bar. Schweglova vrnila upravnemu odseku.

Ob 1/2. uri zvečer se je zaključilo zborovanje.

O gorenjskih planinah.

(Govoril deželni poslanec Ažman dne 6. februarja.)
(Konec.)

In če je gozdna postava že sama na sebi trda do kmeta — je bila mnogokrat še trja nje izpeljava. Škodo cenili so le gozdni čuvaji, zvedencev kmetov niso klicali; pri gosposkah se je verjelo le tožnikom.

Naredili so gosposkarske načrte, pa zopet bolj po svoji glavi. Kmetje ne smejo gnati živine na planine pred postavljenim terminom in jo morajo odgnati na postavni dan — ko bi tudi še paše bilo dovolj. Konji se ne smejo pasti prosto, kakor kedaj — če pa mora biti pastir zraven njega, pa paša predraga

ne bom, rajši ne vem kaj . . . Pa — kaj pomeni to? — Tine nakrat prebledi. — Pred seboj zagleda prostorno trebišče — Grudnov travnik, kamor je gonila Anica na pašo. Nevedé zgrešil je namreč v gozdu stezo in šel, mesto po stranski proti domu, po glavni t. j. za Anico Grudnovo. — Toda to še ni vse, kar ga je doletelo. — Stoprav je stopil tri korake naprej, kaz zagleda Anico sedečo na istem mestu, kjer jo je dobil pred leti. Začudeno uprla je deklica velike, črne oči v osuplega Tineta in lica zalila jej je plaha rudečica; a črhnila ni besedice. Tine je stal nekaj časa na mestu kakor okamenel, hotel je izpregovoriti, a beseda ni mu hotela iz grla. Slednjič je porudel kakor rak in izginil v hosto. Ko je bil uže precej daleč, pridrl mu je na uho jaren smeh pastarice — Anice, ki mu je presunil srce kakor dvorezen meč. — Spuhteli so vsi uzorni sklepi, katere je sklepal še pred malo trenutki, zabil je obljube, da se ne bo ženil nikdar. Zopet se je začel jeziti na svojo okornost in neprevidnost. Ves upehan in potr sedel je na bukov štor, popadel se z obema rokama za glavo in dejal nekako obupno: „Sedaj je pa vže ne dobim več. — Nikdar ne boš moja, Anica, nikdar . . . Sam sem te pahnol od sebe . . . Neumnež, zakaj nisem mihal z jezikom, zakaj sem bežal tako nespametno?! — Tine, le sam boš, sam . . . Zastonj so bile očetove besede — —“ in mla-

hodi. Iz vsega se vidi ta tendenca: Gozd se mora varovati, in če tudi živina pogine in kmet uboža.

Zoper take razmere so se slišale že večkrat pri-tožbe tudi v tej visoki zbornici. Tako je govoril za varstvo planin in paše posl. g. Mesar v V. seji dne 27. septembra 1892; g. Povše v III. seji dne 12. januarja 1894, g. Žitnik v IX. seji dne 1. febr. 1895. Resolucija, katero je stavljal poslanec g. Povše se glasi (prosim dovoljenja, da smem brati):

„Deželnemu odboru se naroča, da izposluje tako izvrševanje gozdnega zakona, da bo do gozdne paše opravičenim živinorejcem, posebno na Gorenjskem mogoče, to pravico tudi res in vspešno izvrševati!“

Res se je pozneje nekolikoboljšalo, da niso toliko sveta zaklinčali, da niso toliko kazni nakladali! Pa od kranjske obrtnijske družbe, ki je bila poprej lastnica gorenjskih gojzdov, se ni moglo posebnih polajšav pričakovati, celo od c. kr. erarja, ki je 1. julija 1895 te gozde prevzel, so se kmetje nadejali boljših časov. Ali tudi tu so se varali.

Slučaj, ki se je zgodil lansko leto dne 18. julija, je gotovo še vsem v spemini, ko je višji gozdar dekleta zavoljo prestopka gozdne postave telesno napadel in kaznoval.

Se naj omenim, da presilna zaprtija gozdov, ne le da živino odganja od dobre paše, tudi tem samim ne koristi! Trate na novo zasajajo in živini notri branijo, pa gojzd vendar kvišku ne more.

Kedo je zasadil te gozde, katere zdaj izsekavajo in kjer se je živina pred 40—60 leti prosto pasla? Tam pa, kjer na novo zasajajo, postavim na Meccesnovcu, pa gozd vendar ne prospeva, dasi je že 15 let kar so zasadili.

Pri takih razmerah potem ni čuda, če naš živinorejec omaguje, da skoraj obupuje! To se pravi kmeta goniti v obup in, da se ne gode silovitosti kakor v Fuchsmühl, zahvaliti se je dobri naravi našega kmeta. Ne le iz Dolenjskega gredo v Ameriko, ampak tudi iz radoljskega okraja jih je mnogo odšlo, v zadnjih 25 letih iz Dovjega kakih 80, toliko iz Gorjave, koliko iz drugih fara, ne vem; pa mislim, da se ne bom mnogo zmotil, če rečem 3—400. Pa še zdaj bi jih šlo mnogo, ko bi imeli s čim in ko bi Amerika sama ne branila nemaničem vstopa na svoja tla.

Morebiti mi bo kedo ugovarjal, da je Gorenjec še premožen, kakor kažeti posojilnici v Gorjah in v Bohinju, kjer so imeli v 7 mesecih po 50—60 tisoč denarnega prometa — da še zasluži z vožnjo hlovov, oglja in rudo.

Gospodje! na to vam odgovarjam, da je na Gorenjskem res še nekaj denarja, ali večina je še iz prejšnjih boljših časov; z vožnjo pa se poljedelec tudi razvadi in dostikrat domačijo zanemarja — posebno pa se navadi žganja, ki mori dušo in telo.

Gospoda moja! Gorenjec je bil znan od nekdanj kot čvrst korenjak in radoljsko glavarstvo je pošiljalo najboljše fante v vojake! In zdaj — jih ne dobe dovolj sposobnih, če tudi so novačenje za eno leto podaljšali. Jaz vidim v tem nasledek propada planinarstva in pomnoženega žganjepitja.

Pred 40—50 leti je bilo iz ene same družine

denič se zamisli. Dolgo je bilo vse tiho. Nakrat oglasi se nad njim na košati, razsohasti bukvi divji golob golčoč svojo enakomerno, zamolklo pesen. Kakor glas zvestega prijatelja dvignil je golobov golč potrtu srce priprostega samotarja — Tineta. Moško je planil kvišku, mahnol z rokama o sebi in dejal: „Enkrat sem se spozabil, a drugič se ne več. — Jaz nisem za svet, in svet ni za-me, pa konec besed! Gozd je moj dom, živali moji znanci, moja ljuba pa — samota. Z Bogom, Anica!“

Nato je zdirjal v hosto kakor obstreljen jelen. Suho dračje mu je glasno hreščalo in pokalo pod težkimi, odločnimi stopinjami. Tu pa tam hotela ga je zadržati kaka trnova vejica, kakor bi ga bila rada povprašala, zakaj beži. — A Tine ni poznal več nikakih ovir. Njegova krepka volja premagala je vse pomisleke. — — —

Po raznih ovinkih dospel je slednjič do domače bajte, stoječe v otišnem, zavetnem prostoru bolj ob parobku gozda. Bila je majhna, pol sezidana, pol lesena. Razen dveh oken, nameščajočih ob enem tudi dimnik, imela je spredaj še nizka vrata. Malo proč od bajte stal je hlev se skednjem, zbit iz močnih hlovov in pokrit z deskami. Stene bile so za silo ometane z rumeno ilovico.

Toda ostavimo Tineta nekoliko časa in pomaknimo se v duhu nekaj trenutkov naprej. (Dalje sledi.)

v Spod. Gorjah potrjenih 5 ali 6 fantov h konjikom. Ko so prašali slučajno navzočo mater, kako je take fante zredila, je odgovorila — vse s kozjim mlekom! S kom pa jih zdaj izreajo? Sram me je povedati — ali resnici na ljubo rečem: z žganjem, ker mleka ni; mleka pa ni, ker živine in paše ni!

Kaj je tedaj storiti, da se našemu planinarstvu opomore, da se na Gorenjskem reši še, kar se rešiti da? Ne bom stavljal konkretnih predlogov, samo željo izrečem:

1. Prvič je treba, da se prizadeti krogi, posebno visoka vlada, resno bavijo z vprašanjem, kako bi se gojzdne in pašne pravice primerno vravnale, ali z drugimi besedami, da bi se gojzdna postava primerno premenila.

2. Drugič je treba, da se vlada potegne v svojo lastno korist za našega planinarja, ne pa, da bi ga nasprotno še v paši ovirala, ali pašo mu odrekala in kratila! To je zdaj toliko lažje, ko so gojzdi erarični postali in je vlada izrekla odločno, da hoče varovati kmetijske koristi.

3. Bi bilo treba na to delati, da se c. k. erar voljnega in naklonjenega skaže, da bi več ali manj gozdnega sveta okoli planin in rovtov za kolikor mogoče nizko ceno našim živinorejcem v last odstopil, oziroma s svetom pašniški servitut odkupil in odškodoval? Dokler se pa to ne zgodi, da bi mlo izvajali trdo gojzdno postavo.

Ker mislim, da o tej zadevi nisem zadnjikrat govoril, sklenem z apelom na vlado, naj ona danes izrečene želje uvaža in po moči zatiranemu planinarju pomaga!

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. februarja.

Katoliška ljudska stranka zoper Badenijevo volilno preosnovo. Glasilo te stranke Volksblatt für St. u. L. piše: Badeni je trdno prepričan, da bo državni zbor sprejel njegov načrt volilne reforme. Mi pa tega nikakor ne verujemo. Toda če zbornica načrta ne sprejme, Badeni ne bode odstopil, temveč zbornico razpustil. Ali bo pa nova zbornica sprejela volilno preosnovo s peto kurijo? V Avstriji je pač vse mogoče, toda, ako si mislimo manjšo kronovino, ki bode volila samo jednega poslanca pete kurije, in ako si predočimo podobo, katera bo nastala, ko bodo veliki in mali posestniki, tovarnarji in mali obrtniki, profesorji in odvetniki in tovarniški delavci skupaj pekli jednega poslanca, se nam kaj tacega tudi pri nas skoraj nemogoče zdi. Ako se Badeni resno trudi za tako spako volilne reforme, ne bode, dasiravno nehote, drugega dosegel, nego da se prav kmalo uvede splošna in direktna volilna pravica. — Ako bode katol. ljudska stranka stanovitno nasprotovala vladni volilni predlogi, potem je kvalifikovana večina v zbornici nemogoča, razun ako v zadnjem trenutku potapljajočemu Badeniju Mladočehi ne priskočijo na pomoč.

Deželni zbori bodo z današnjim dnevom večinom zaključili zasedanja. Šleški, tržaški in predarelski deželni zbor so že sredi pretečenega tedna dovršili svoja posvetovanja, ostali bodo imeli pa le še kake dve ali tri seje. — Zelo važen korak je storil te dni tirolski deželni zbor, ko je namreč s precejšnjo večino sklenil, vpeljati zemljiško knjigo, kar se pa ni doseglo v predarelskem deželnem zboru, akoravno se je splošno trdilo, da bode imela Predarelska poprej zemljiško knjigo, nego Tirolska. V nižjeavstrijskem deželnem zboru so razprave večinom zelo viharne. Židovski liberalci skušajo ovreči vse antisemitske predloge. Posebno živahne debate so se vnele gledé spremembe deželnozbornskega volilnega reda ter gledé dunajskih občinskih volitev. Šleški deželni zbor je v svoji zadnji seji vsprejel predlog, po katerem se morajo odškodovati župani kmetijskih občin za izvanredna opravila iz državnih sredstev. Bukovinski deželni zbor je znižal službeno dobo ljudskih učiteljev od 40 na 35 let.

V državnem zboru bode predložila vlada še tekom tega meseca načrt zakona gledé povišanja uradniških plač. Vsled povišanja plač se pomnože državni troški za približno 17 milijonov, kateri se imajo pokriti s povišanjem davka na pivo in žgane pijače. Poleg tega bode moral pokriti nove troške novi davek, katerega nameravajo vpeljati na vžigalice. Mi sicer odobravamo prvi del vladne predloge in želimo, da bi se država še bolj ozirala posebno na nižje uradniške razrede in uradne sluga, nikakor se pa ne moremo strinjati z drugim delom, kajti,

kakor je razvidno, bodo morali donášati k večjim troškom zopet nižji stanovi, mej tem ko borzijanci od svojega mastnega obrta niti vinarija ne bodo prispevali k novim troškom. To je zopet nov pojav prave socijalne politike!

Dunajske občinske volitve. Zadnje dni je bilo na Dunaju več socijalnodemokratskih shodov, na katerih so razni govorniki razvijali nedavno objavljeni program, čegar dobro zrno so si izposodili pri oni stranki, zoper katero agitujejo sedaj v zvezi z židovskimi liberalci, namreč od antisemitov. Pristaši dr. Adlerja pa niso zadovoljni samo s tem, marveč hočejo tudi sami priti na krmilo. Med drugim je na zadnjih shodih izjavil poslanec Pernerstorfer, da vsprejme kandidacijo v tretjem volilnem razredu prvega okraja. Ravno tako se je govorilo o kandidatih za razne druge okraje. Socijalni demokratje trdijo, da se antisemitje ne morejo niti nočejo potegovati za svoje mandate, ker so uvideli, da so preslabi nasproti Badenijevi železni roki. Socijalnim demokratom je dobro znano, da sami ne morejo prodreti, in so se vsled tega zavezali z največjimi zatiraleci nižjih slojev, z dunajskimi židi. Tu se je z nova pokazalo, da spreminjajo dr. Adler et consortes svoj program vselej tako, kakor jim najbolj kaže, naj si boče v blagor zastopanih krogov ali ne. — Volitve se prične, kakor se uradno poroča, 27. t. m. Ta dan voli tretji razred. Volitev za drugi razred se vrši 2. marca, za prvi pa 5. marca. Eventualne ožje volitve bodo 29. t. m., 4. oziroma 7. marca.

V dalmatinskem deželnem zboru se je vršila v sobotni seji volitev deželnih odbornikov za dobo šestih let. Izvoljeni so bili Simić, Korlaet, Ivčević in Branković; od teh so razven novoizvoljenega odbornika Korlaeta vsi delovali v prejšnjem odboru. Večina sedanjih odbornikov pripada zmerni hrvatsko-narodni stranki.

Turčija. Pogajanja med evropskimi konzuli in prebivalci mesta Zeituna gledé konečnega pomirjenja so popolno brezuspešna. Vlada zahteva od prebivalcev, da izročé orožje in voditelje ter znova sezidajo vojašnico, katero so pred nekaj meseci porušili; toda poslednji nočejo ničesar slišati o tem. Pravijo namreč, da odlože svoje vojno orožje le tedaj, ako to storé tudi Mohamedani; gledé vojašnice pa trdijo, da so jo porušili turški vojaki in toraj ni njihova dolžnost, popraviti to, kar so zakrivali drugi. Konečno zahtevajo krščanskega guvernerja, katerega jim je vlada že jedenkrat obljubila, ter odpravo vinskega davka. V takih razmerah je sporazumljenje nemogoče in konzuli so izjavili, da bodo opustili vse nadaljne poskuse. Sedaj se je obrnila vlada do poslanikov, ker meni, da bodo imeli ti več vspeha v tem prepornem vprašanju. Ti so vsprejeli vladno povabilo, ter se pretečeno soboto posvetovali o nadaljnjih korakih. Posvetovanja se je udeležil tudi zunanji minister Tefik-paša.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. februarija.

(Deželni zbor kranjski.) V današnji seji, ki se je začela ob 9. uri, je bil na dnevnem redu v razgovoru vladni načrt zakona za stavbeni red, ki velja za stolno mesto ljubljansko. Pri tej točki se je razvnela zelo obširna debata, katere so se vdeležili razun poročevalca dr. Tavčarja, opetovano dež. predsednik in poslanci dr. Majaron, Hribar, Grasselli in baron Wurzbach. Ona določba zakona, ki določuje razlastitev zemljišč, potrebnih za razširjenje cest, se je po predlogu dr. Majarona vrnila stavbinskemu odseku. Dolg je bil razgovor glede vprašanja, ali naj bode dovoljeno zidati tri- ali štirinadstropne hiše v Ljubljani. Poslanec Grasselli je bil za prvotni vladni predlog za trinadstropne, poslanec Hribar za štirinadstropne. Obveljal je predlog odseka za štirinadstropne hiše. Nadalje je bil razgovor, kedo naj plačuje napravo trotoarja pred hiše ali mestna občina ali hišni posestnik. Posl. Wurzbach je bil za to, da prevzame mesto stroške za trotoar, a obveljal je nasprotno predlog stavbinskega odseka. — Konečno so bil vsi paragrafi tega zakona razun § 9. in 10. vsprejeti.

(Koncert Nadine Slavjanske) je bil v soboto večer v deželnem gledališču prav dobro obiskan.

Pevci so želi od občinstva obilo pohvala. — Drugi koncert v „Tonhalle“ v nedeljo zvečer je bil slabo obiskan, zato so Rusi tudi okrajšali vspored. — Splošna kritika po mestu je: Nič posebnega! Z zborom naše „Glasbene Matice“ se zbor Nadine Slavjanske ne more več meriti.

(Slovensko gledališče.) Ne govorili bi o večerajšnji predstavi — ker se nam vsakoletno predstavljane zastarelega „Lumpacija Vagabunda“ samo ob sebi neumestno zdi — ko bi ne čutili potrebe, odločno se zavarovati proti načinu, kako se zadnji čas od strani nekaterih igralcev nazira nedeljsko občinstvo. Ne bomo proslavljali v tej zadevi ni gospoda Orehka, ki včeraj še svojih desetero besedij ni znal, ni gospoda Lovšina, ki je s svojo zapanostjo pobil vse vspehe, katere sta si pridobila gospoda Inemanov originalni vzor pijancev Kneftra in gospoda Podgrajskega lahkonomi krojač — opomniti pa moramo, da smatramo tako postopanje gospodov, katerim se itak redkokadaž naloži težje breme, za skrajno predrznost napram gledališkemu občinstvu in da ne razumemo, zakaj intendanca odločno ne poseže v take razmere. Pretiravalo se je prav predpustno, kar pa ne beležimo grajalno, kajti dandanes bi zaprašena Nestrojeva burka brez pretiravanja občinstvu ne mogla ugajati. Želeli bi pač v predpustu kako novejšo, zabavnejšo burko, ali ker poznamo zadrego intendance koncem sezone — katero zadrego bo treba o priliki natančneje osvetliti — vemo, da je kaj takega pretirano zahtevati. Vsled gotovih, prav po nepotrebnem nastalih „razmer“ moremo biti baje zadovoljni, da se večer, namenjen slovenski drami, sploh zamaši. Toda o tem koncem sezone! Pri sinočni predstavi pa bi ne bilo napačno, ko bi bili vsaj kupletni novi.

(Glede bolnice) kot pojasnilo „Narodu“ dostavljamo danes, da je poslanec baron Schwegel v svojem poročilu v zbornici jasno omenil svoje nevolje nad neprimerno velikimi troški za deželno bolnico, grajal tako gospodarstvo ter rekel, da svoječasno iz teh vzrokov ni hotel prevzeti poročila o tej točki. V zadnjem svojem poročilu je le trdil, da do datni troški niso preveliki, in da v tem oziru deželni upravi ni očitati lahkonomiselnega gospodarstva. Vidi se torej, da je „Narod“ tukaj stvar le po svoje zavil, da jo je potem naperil proti našim zastopnikom v deželnem zboru. — Sploh pa bo še v razpravi o deželnem proračunu prilika našim poslanecem pojasniti svoje misli glede bolnice.

(Poročil) se je včeraj v Ljubljani g. dr. Josip Furlan, odvetniški kandidat z gospodično Katinko roj. Seunigovo. Novoporočencema na mnogaja leta!

(Restavracija na tukajšnjem južnem kolodvoru) se je, kakor smo izvedeli, s 1. majnikom oddala v najem g. mestnemu odborniku Jan. Hafnerju, posestniku Bierhalle na St. Peterski cesti, kateri je kot restavrater splošno in najboljše znan.

(Iz Brezovice pri Ljubljani) 8. febr. Po noči od 6—7. t. m. so neznani lopovi vlomili v tukajšno župnišče po lestvi v prvo nadstropje v sobo, ki je poleg župnikove spalnice. Bili so jako drzni in za razna strašila župnikova se niso čisto nič zmenili. Sreča velika je bila za župnika, da se je pravočasno zbudil ter vrata zaklenil; brez dvoma bi jo bili pripihali v župnikovo spalnico in bi bili tukaj največje zločinstvo izvršili. Še le, ko župnik svoje domače po hišnem telegrafu zbudi — lopovi pete odneso, vendar je bil pa še eden toliko generosen, da poprej svoje ime „Lan“ na sobna vrata zapiše. Prebrkali so vse in iskali denarja, pa ga nič našli niso. Ugrabili so en daljnogled v vrednosti do 50 gld. in razno obleko župnikovo in perilo v vrednosti do 80 gld. Najbrže so bili lopovi tisti večni „vandrovci“ od Ljubljane v Trst in iz Trsta v Ljubljano, ki med potjo uzmajo in poštene ljudi ob cesti prav po roparsko nadlegujejo. Naj bi toraj merodajni krogi, ki imajo čuvati za varnost premoženja in življenja državljanov, takim ptičem bolj oestro na peto stopali, ter jim trajno odkazali luknjo za bivališče.

(Iz Grosuplja.) Okrožni in železnični zdravnik v Grosupljem, Rudolf Lukež je umrl danes ob 1/2 6. uri zjutraj po kratki bolezni previden s sv. zakramenti.

(Iz Št. Jurja pod Kumom.) Pretekli ponedeljek, 8. t. m. se je v Košici prigodila nesreča. Po kosilu

podal se je 25-letni mladenič Anton Dolanc, po domače Jančev, v hosto napravljat drva. Komaj se je lotil obsekavati neki hloh, sproži se mu ta, ga potegne za seboj in ga na stegnu leve noge nevarno rani. Spravili so ga domu. A ker mu vsled pomanjkanja zdravniške pomoči niso mogli ustaviti krvi, je zvečer okrog devete ure umrl. Človek res ne ve, kje ga nesreča čaka. Vsa družina žaluje še za materjo, katero smo v soboto pokopali in zopet ta nesreča.

(Na sobotni živinski sejem) so prignali 846 konj in volov, 255 krav in 29 telet. Kupčija z govejo živino je bila prav dobra, ker je prišlo veliko kupcev iz Tirolske, Koroške in Moravske. Konjska kupčija je bila srednja.

(Razpisane službe.) Na tukajšnji nemški petrazredni deški in na šestrazredni nemški dekliški ljudski šoli je namestiti novoustanovljeno peto, oziroma šesto učno mesto v tretjem, oziroma četrtem plačilnem razredu. Dotične prošnje je doposlati do 1. marca mestnemu šolskemu svetu v Ljubljani.

(Štajerski deželni šolski svet) je zvišal plače učiteljem na 35 šolah. — Od teh šol spada 31 na nemški del dežele, 18 na srednji in le 4, beri: štiri na Spodnje Štajersko. Tu se zopet vidi, kako so Nemci pravični.

(V mariborskem semenišču) so se pričele zadnjega dne meseca januarja navadne semestralne preskušnje, ki bodo trajale do zadnjega t. m. Mil. knezoškof se marljivo vdeležuje preskušenj ter izprašuje in vspodbuja eksaminande.

(Umrli.) Akad. tehn. društvo „Triglav“ javlja tužno vest, da je preminol dne 7. svečana 1896 njegov večletni član, gospod I. U. drd. Fran Čretnik, po kratki mučni bolezni. Truplo se je preneslo dne 9. svečana 1896 popoldne ob 1/2 3. uri iz Leichenhalle Paulusthor na pokopališče sv. Petra.

(Z Dravskega polja.) Rajna sestra Digna Tumpej, ki je nedavno umrla kot prednica usmiljenih sestra v kočevskem sirotišču, je bila zakonska hči želarskih starišev Antona Tumpeja in Agate Orenbergove ter se je rodila dne 6. oktobra 1860 pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju hišna št. 47. Župnija Sv. Lovrenca je primeroma majhna, kajti broji le nekaj čez 1600 duš, a vsekako se more ponašati z velikim številom Bogu posvečenih devic. Še dandanes živi in bogoljubno deluje okoli 25 redovnic usmiljenih sestra, rojenih Lovrenčank. Vsa čast taki župniji, vrli materi toliko bogoljubnih duš!

(Vstrelil se je) 5. t. m. popoldne na mariborskem pokopališču neki trgovinski agent na grobu svoje matere. Nesrečnež, ki je bil že dalje časa bolan na umu, je zapustil vdovo z več nepreskrbljenimi otroci.

(Iz tržaškega mestnega zbora.) V zadnji seji je interpeloval Nabergoj župana, zakaj se nekaj časa sem napisi okrajnih načelnikov, zdravnikov in ljudskih šol, kateri so bili do sedaj dvojezični, nado-meščajo s samo italijanskimi. Na Proseku pa so še razobesili samoitalijanski napis in vrhu tega blišči nad njim celo italijanska zvezda. To dejstvo, rekel je govornik, razburilo je slovensko prebivalstvo na Proseku, kajti tako počenjanje je smatrati kot izzivanje. Ker je Trst še vedno pod krilom cesarskega orla slavne hiše habsburške, a nikakor ne pod sijajem kakoršne koli zvezde, zato vpraša župana, je li mu je znana ta fabrikacija tržaškega grba in kdo je zakrivil ta zločin. — Iredentovci so tej interpelaciji smejali, župan pa je odgovoril, da mu ni znano ničesar in da sploh ne uvaža podtikanja svetovalca Nabergoja. — Res čudno pri nas! Mažarji pode pri vsaki priliki cesarskega orla iz svoje dežele, Italijani pa po Primorskem prižigajo kjer koli morejo, rešilno zvezdo „zedinjene Italije“. Kam pridemo?

Telegrami.

Wels, 9. februarija. Cesar je dospel danes opoldne z Dunaja ter se takoj podal v grad Lichtenegg.

Zader, 9. februarija. V včerajšnji večerni seji je vsprejel deželni zbor mej drugim predloge poslanca Biankinija glede razširjenja tobakoreje, preosnove dohodkov ko-

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

legijalnega kapitlja in odprave časniškega koleka.

Sredec, 9. februarija. Knez je vsprejel danes vse člane sobranja, ki so se mu zahvalili za njegov modri korak. Svoj daljši govor je sklenil knez z besedami: „Zahod je izrekel nad menoj prokletstvo, zjutranja zarja vzhoda pa obseva mojo dinastijo in razsvetljuje našo prihodnost.“

Belgrad, 9. februarija. Srbskim poslanikom v Atenah bode imenovan sedanji namestnik sekcijskega načelnika, Marinković.

Brindisi, 9. februarija. Baron Hamerstein je odpotoval danes zjutraj v spremstvu italijanskih in nemških orožnikov v Berlin.

Carigrad, 9. februarija. Poroča se, da bode odposlal sultan višjega krščanskega uradnika in jednega pobočnika v Sredec, da ga zastopata pri Borisovem prekrstu.

Carigrad, 10. februarija. Bolgarski ministerski predsednik je odpotoval danes zjutraj v Sredec. Eksarh je dobil od sultana dovoljenje, da se sme vdeležiti slavnosti Borisovega prekrsta, za kar se mu je zahvalil. Odpotoval bode jutri.

London, 9. februarija. Predsednik Krüger se poda v kratkem na Angleško, da se posvetuje z ondotno vlado glede transvaalske zadeve.

Umrli so:

V deželni bolnišnici v Vodmatu:

3. februarija. Marija Videmšek, krojača žena, 48 let, jetika.

5. februarija. France Marn, posestnika sin, 32 let, pleuritisa. — Janez Arh, samski gostač, 71 let, naduha.

6. februarija. Terezija Pirc, samska natakariča, 19 let, phtysis pulmonum.

7. februarija. Eleonora Ziherl, samska gostija, 37 let, jetika.

Tržne cene v Ljubljani

dné 8. februarija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 80	Špeh povojen, kgr.	— 66
Rež,	7 50	Surovo maslo,	— 80
Ječmen,	6 50	Jajce, jedno	— 3
Oves,	6 80	Mleko, liter	— 10
Ajda,	7 50	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso,	6 50	Telečje	— 70
Koruza,	5 50	Svinjsko	— 60
Krompir,	2 80	Kostrunovo	— 40
Leča, hktl.	10 —	Piščanec	— 60
Grah,	10 —	Golob	— 22
Fižol,	12 —	Seno, 100 kgr.	2 30
Maslo, kgr.	— 90	Slama, 100	2 70
Mast,	— 70	Drva trda, 4 kub.m.	6 60
Špeh svež,	— 60	„ mehka, 4 „	4 80

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
8	9. zvečer	745.5	—1.7	sl. vzh.	jasno	0.0
9	7. zjutraj 2. popol.	746.3 745.3	—6.7 +4.5	brezv. sl. sever	megla jasno	0.0
9	9. zvečer	745.6	—1.3	brezv.	jasno	0.0
10	7. zjutraj 2. popol.	746.3 745.6	—7.5 +8.0	brezv. „	megla poloblačno	0.0

Srednja temperatura 8. in 9. febr. —1.2° in —1.2° ozir. za 0.3° in 0.4° pod normalom.

Zahvala.

108 1—1

Ob priliki bolezni in smrti naše preljubljene soproge, matere in stare matere gospe

Franciške, udov. Rihtar, omož. Ahlin

štejejo si podpisani v dolžnost, tem potom izreči najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so v dnevih skušnje skušali olajšati bitko izgubo. Zlasti bodi izrečena iskrena zahvala prečast. g. kanoniku J. Rozmanu za ljubeznjivo voditev spreveda, č. g. J. Oblaku za tolažbo podeljeno ranjci v bolezni, dalje gg. bogoslovcem za ganljivo petje, slavni katoliški družbi za spremstvo z zastavo, vsem darovateljem krasnih vencov, sploh vsem, ki so blagi pokojnici na razne načine skazali zadnjo čast.

V Ljubljani, dné 10. februarija 1896.

Žalujoči ostali.

Eksekutivne dražbe.

Petra Medoš z Belči Vrha nepremakljivo posestvo (1724) terjatev 199 gld. 99 kr., in

Štefana Krušeca iz Ušakovce nepremakljivo posestvo (880 gld. 50 kr., terjatev 565 gld., dné 19. februarija in 24. marca v Črnomlju.

Razglas.

107 3—1

Dné 10. sušca t. l. od 10. do 12. ure dopoldne vršila se bo

minuendo-licitacija

poprave farnega stolpa košanskega

v hiši prvomestnika **M. Ambrožič-a** na Reški vodi, kjer so tudi načrti in proračun do dneva licitacije vsakemu na ogled razpostavljeni.

Vse delo je cenjeno na 4523 gld. 32 kr.

Kdor delo prevzame, ima 10% kavcije položiti.

M. Ambrožič,
prvomestnik.

Sarg-ovo

priznано neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob je

mного **milijonkrat**

preizkušen in potrjen, zobnozdravilstveno priporočan ket najboljši

sredstvo za ohranitev zdravih in lepih zob.

Dobiva se povsodl. 710 30—10

Dunajska borza.

Dné 10. februarija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 15
Avstrijska zlata renta 4%	122 50
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 30
Ogerska zlata renta 4%	122 50
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1015 —
Kreditne delnice, 160 gld.	382 50
London vista	120 95
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 15
20 mark	11 82
90 frankov (napoleonor)	9 59 1/2
Italijanski bankovci	43 90
C. kr. cekini	5 68

Dné 8. februarija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 —
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192 50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 —
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141 —
Dunavske vravnave srečke 5%	128 25
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 —
Posojilo gorisške mesta	112 —
4% kranjsko deželno posojilo	98 60
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 35
Priporitne obveznice državne železnice	224 —
„ južne železnice 3%	169 75
„ južne železnice 5%	130 90
„ dolenskih železnice 4%	99 50

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	185 —
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 50
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 75
Salmove srečke, 40 gld.	67 50
St. Genois srečke, 40 gld.	72 —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	53 —
Ljubljanske srečke	23 25
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	174 70
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. stv.	3455 —
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	471 —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102 75
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	65 —
Montanska družba avstr. plan.	87 20
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	171 —
Papirnih rubljev 100	125 37

Nakup in prodaja

zakonitih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju
največjega dobitka
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wohlfelt št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvari,
potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.